

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

63. De irregularitate ex delicto hæresis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

sed semel duxit, & eam virginem; si enim ante contraxerit semel, & iterum contraxit post ordines, non potest Episcopus dispensare, per capit. nuper. de bigam. Similiter si semel hanc viduam, adhuc non potest Episcopus, cap. a nobis. de bigam.

Alter casus est, quando diaconus contraxit de facto, et eo contrito & conuerso, dimissa vxore, dispensat Episcopus vt ministret in susceptis, & si perfectæ vitæ, & conuersus fuerit, dispensat in suscipiendis. idem est de subdiacono. in betur c. i. qui cler. vel vouen. Gloss. communiter recepta intelligit, quando duxit etiam virginem; nam si viduam, quamuis semel, non potest Episcopus, c. a nobis, de bigam. litter etiam si non semel, c. nuper. de bigam.

Tertius casus est, quando post votum solenne castitatis quis duxit vxorem, quod non solum commune est subdiaconis, sed etiam monachis, tunc Episcopus dispensat. ita habet Gloss. communiter recepta, can. quotquot 27. qu. 1. & alibi can. si qua virgo. ead. d. & causa, quod intellige, si semel, & nullo modo sit, & adhuc cum monacho sibi subiectis, aliter Episcopus non potest. In alijs similitudinarijs, aut fictis bigamis Episcopus non dispensat, nempe cum eo etiam laico, qui duxerit ruptam, aut bis nulliter contraxit, vt enim dicit. S. Thom. 4. d. 27. qu. 3. art. 3. eadem est difficultas dispensandi cum ijs, qui de facto contraxerant, ac ea, quæ esset, si de iure contraxissent, hoc est tutius.

Hoc autem est obseruandum, Episcopum posse dispensare cum bigamis in irregularitatibus precedentibus ex bigamia, quæ est ex delicto, quando crimen est occultum, iuxta can. 6. sess. 24. Concil. Trid. quod supra adnotauimus, videtur omni similitudinaria, quæ ex peccato procedit, si occultum est iuxta formam Concil. dispensare potest in susceptis, & in suscipiendis.

De irregularitate ex delicto hæresis.

CAPVT LXIII.

Supererat alia irregularitas ex defectu, nempe quæ oritur ex homicidio: at quia hæc coniuncta est cum ijs, quæ ex delicto sunt, & diffuse de ea agendum est, ideo in vltimo loco

locum referuamus. De ijs ergo, quæ ex delicto sunt, tractemus, & primo loco de ea, quæ est ex crimine hæresis, quo nomine comprehendimus non solos hæreticos, qui nominis Christi professione retenta, in parte à fide recedunt, sed etiam Apostatas, qui ad iudaismum, seu ad paganismum post susceptum baptismum se transferunt. In huius irregularitatis explanationem sunt sequentia dicta consideranda.

Primo, Hæretici, qui in hæresim etiam exteriorem lapsi sunt, sunt irregulares ex delicto, can. qui in aliquo d. 50. Dico, exteriorem, quia per solam interiorem, sicut nec excommunicatio, ita nec irregularitas contrahitur, ut diximus superius in excom. Cœnæ, quod dico de hæreticis, ut iam dixi, dicta puta de Apostatis à fide.

Secundo, non solum hi sunt irregulares, sed etiam ipsorum credentes, fautores, & defensores. hoc habetur ex cap. statutum 2. de hæret. qui autem hi sint, expli cuius in excom. in Cœna Domini: illi enim omnes, qui excommunicatione ligantur, sunt etiam irregulares.

Tertio, non solum ipsi, sed etiam omnium prædictorum filij etiam si crimina parentum non fuerint imitati, sunt irregulares, cap. statutum 2. de hæret. Aduerte, olim iure antiquo filios Iudæorum conuersorum, & postea ad iudaismum reuersorum, non affici ex crimine parentum, ut habetur can. Iudæi. c. 4. at postea hoc reuocatum est, contra Christianos. de hære. in 6 vbi Gloss. notat, horum filios habere eandem poenā cum filijs Hæreticorum, & Fely. cap. vergentis, extra de hæret. Ad uerte etiam, hanc irregularitatem esse etiam ex delicto: nam propter crimen parentum filij puniuntur, factique sunt irregulares & inhabiles, nō alia de causa, quam propter delictum illorum. Nec est similis ratio in illegitimis, hi enim non sunt irregulares ex delicto parentum immediate, sed quia non sunt ex legitimo matrimonio, ideo censentur irregulares ex defectu: ac filij Hæreticorum, & cæterorum nominatorum, propter crimen parentum immediate facti sunt inhabiles, & irregulares, ideo, etiam si nati sint ante crimen parentum, sunt irregulares, ut statim dicemus.

Quarto, non tantum eorundem prædictorum filij, sed etiam nepotes per lineam paternam sunt irregulares, cap. statutum, de hæret. vbi Gloss. & Rebuff. in praxi. de modis amitt. benef. num. 26. explicant lineam maternam, & paternam sic, quando pater est Hæreticus, vel fautor, vel aliquis nominatorum,

tunc filij, & filiorum filij sunt irregulares, non autem filij
rum. quando autem mater est hæretica, vel faulrix, vel
ex prædictis, filij tantum sunt irregulares, non autem filij
liorum.

Quintò, non tantum filij legitimi comprehensifuerunt
pœna, sed etiam quocumque modo illegitimi, siue naturali
siue spurij, siue manzares, & qualescumque sint. ita Glossa
statutum, de hæret. & ibidem Ioan. Andr. quando certum
esse verè illorū filios; filij enim nomine, etiam illegitimi
prehenduntur.

Sextò, non quoruncumque Hæreticorum, fautorum
filij sunt irregulares, sed eorū, quos tales esse de factò, aut
de vita recessisse probatur; si enim emendati sunt, & per
siam incorporari, facta pœnitentia, aut eam subire
tunc ipsi quidem manent irregulares propter crimen
missum, donec cum eis dispensetur, tamen eorum filij, & ne
potes non sunt irregulares. ita habetur c. statutum, citato
filij, aut nepotes indigent aliqua dispensatione. post parentum
prædictam emendationem.

Septimò, filij relapsorum pœnitentium, & propter relap
sum punitorum, & morte damnatorum non censentur
irregulares. ita habet Glo. c. statutum. tit. relapsi. quãuis Ioan. Andr.
teneat contrarium, tamen Glossæ opinio est probabilior, & se
xtui conformior; illi enim non recesserunt è vita impœnit
tes, hæretici, aut credentes, &c. nec damnantur propter hanc
sim, sed propter relapsum.

Octauò, filij hæreticorum, & cæterorum nominatorum
ante parentum crimen, ordines aliquos susceperunt, non
penduntur in susceptis, sed possunt ministrare ad suscipiendos
vero sunt inhabiles post crimen illorum. ita habet Glossa
satis peruersum d. 36. communiter recepta.

Nondò, pari ratione nō priuantur beueficijs habitis ante
men parentum; sed ad suscipienda sunt inhabiles post crim
eorum. ita habet prædicta Glossa. & Panorm. c. vergentis
hæret. & est communis opinio: sunt tamen ipso iure priuati
habitis post illorum crimen etiam ignoranter. similiter etiam
sunt suspensi in susceptis post crimen illorum ordines
quamuis ignorantia, dum durat, excuset eos à peccato; cum
tamen sciuerint, nec administrare, nec beneficia retinere pos
sunt.

Decimò

Decimo, non potest Episcopus dispensare super hanc irregularitatem, quia procedit ex delicto, a quo non potest absolueri, & cui prohibita est absolutio, censetur prohibita dispensatio; cui enim prohibetur minus, prohibetur maius, c. cum illorum, de sent. excomm. Hodie tamen in foro interiori quando delictum est occultum, potest, & absolvere, & dispensare per Concil. Trid. sess. 24. c. 6.

De irregularitatibus ex delicto circa baptismi sacramentum.

CAPVT LXIV.

Circa baptismi sacramentum occurrunt quaedam irregularitates ex delicto, pro quarum explicatione nonnulla sunt adnotanda.

Primo, qui scienter bis, aut pluries baptismum suscepit est irregularis ex delicto, can. eos, quos, de consecr. d. 4. nec ad clericatum admittuntur, can. confirmandum d. 50. cum ijs solus Papa dispensat, Anton. 3. p. tit. 28. c. 6. §. 3. Episcopus autem ex concessione Concil. Triden. sess. 24. cap. 6. dispensat, quando est crimen occultum, etiam ante Concil. secundum Scotum. 4. d. 6. q. 8.

Secundo, etiam rebaptizati ignoranter sunt irregulares, can. qui bis, de consecr. d. 4. Est tamen controuersia inter Doct. in hoc dicto, ut constat ex Gloss. & Arch. ibi. quidam enim existimant, quo modocumque ignoret etiam si sit ignorantia probabilis, & inuincibilis, esse irregularem, pro qua opinione faciunt verba canonis, quæ talia sunt. Qui bis ignoranter baptizati sunt, non indigent pro eo pœnitere, nisi quod secundum canones ordinari non possunt. in hanc sententiam inclinant Archid. & Gloss. & Anton. loco citato. addunt Archid. & Antonin. in hoc casu posse Episcopum dispensare. Alij tenent, quando ignorantia est improbabilis, seu crassa, esse irregularem; sed tamen si est probabilis & inuincibilis, quia facta diligentia non inuenit se esse baptizatum. in hac opinione est Scotus. 4. sen. d. 6. q. 8. & Landul. eum sequens citatus a Turrecr. can. qui bis. & Nau. in summ. c. 27. num. 246. loquimur autem de ignorantia facti: nam iuris ignorantia in hoc casu non excusat, ut ibi notat Scotus: nam quilibet adultus baptizatus